

Nieuwsbrief

ivn natuur
educatie

KNNV
vereniging
voor
wildbiologie

Jaargang 10 nummer 8 - augustus 2018 Nieuwsbrief voor leden en vrienden van IVN en KNNV afdeling Apeldoorn
Redactieadres: nieuwsbrief@ivn-apeldoorn.nl Bijdragen volgende nieuwsbrief graag vóór 24 augustus opsturen

Natuurmoment

Zwetende zwammen

Voor de tweede keer in mijn leven zag ik deze zomer paddenstoelen met druppels terwijl het geen spat had geregend. Even flink graven in het geheugen en de naam kwam boven: guttatedruppels.

Hoe zat dat ook al weer? Als een paddenstoel te veel vocht opneemt vormen deze druppels de reactie. Ze komen voor op houtzwammen zoals deze rood gerande houtzwam.

Paddenstoelen zijn zo verrassend! Wist je al dat komend najaar een [paddenstoelencursus](#) van start gaat?

(Yvonne Zwikker, foto en tekst)

Uit de afdeling

Nieuwe leden/vrienden van IVN of KNNV-Apeldoorn

Nieuwe leden/vrienden IVN: Gisela van Riel, Erwin Zijlstar, Arthur Labree, John Nijhof, Gerard Mezenberg
Hartelijk welkom en tot ziens bij één van de vele activiteiten.

Van de voorzitter

Wat een zomer hè, het ene warmte en droogte gerelateerde natuurfeitje na het andere verschijnt in de krant en op tv. Voor ons als natuurliefhebbers interessant en ook pijnlijk. De schade die de lange periode van droogte aanricht zal nog lang na-ijlen.

Net zoals de natuur altijd in beweging is zijn wij dat als afdeling ook. In de Landelijke Raad (het IVN parlement) van 2 juli is besloten dat iedere IVN'er die met kwetsbare groepen werkt een geldige VOG dient te hebben. De betreffende werkgroepen krijgen later dit jaar bericht.

Naar aanleiding van een verzoek van een politieke partij voor een kennismakingsbezoek gaan we na de zomer alle politieke partijen daarvoor uitnodigen. We presenteren wie we als IVN zijn, wat we voor de stad doen en wat we belangrijk vinden dat de gemeente op het gebied van natuur, ecologie en duurzaamheid doet.

Direct na de zomer is er een coördinatorenoverleg, agenda volgt. Voor nu een goede zomer gewenst,
(Ronald Duin, voorzitter IVN Apeldoorn)

Activiteitenagenda IVN/KNNV

De activiteiten van IVN en KNNV staan open voor alle leden. Deelname aan werkgroepbijeenkomsten alleen na aanmelding/afstemming met de werkgroepcoördinator, vanwege het programma of het maximum aantal deelnemers. Bekijk alle (publieks)activiteiten van [IVN Apeldoorn](#) en van [KNNV Apeldoorn](#).

- 1/8 IVNV [Vleermuizencursus 2018](#)
- 4/8 IVN [Wandelreünie IVN natuurgidsen](#)
- 6/8 KNNV [Werkgroepavond](#) Werkgroep Sprengen & Beken:
- 7/8 IVN [Zomeravondwandeling Rabbit Hill](#)
- 19/8 IVN [Excursie Renderklippen](#)
- 25/8 KNNV [Plantenwerkgroep excursie Onderlaatse Laak](#)
- 28/8 KNNV [Vogelwerkgroep Avondwandeling Yperenplas](#)
- 1/9 KNNV [Plantenwerkgroep excursie Leemputten](#)
- 4/9 KNNV [Vogelwerkgroep Werkgroepavond](#)
- 5/9 IVN [Start Groencursus](#)
- 8/9 KNNV [Vogelwerkgroep Excursie](#)
- 12/9 IVN [Start Bomencursus](#)
- 1/10 IVN [Start cursus Samenhang in de natuur](#)

4/8: Wandelreünie IVN natuurgidsen

De gidsen die vóór 2004 of ná 2012 hun diploma behaalden worden uitgenodigd om samen te grasduinen, bij te praten en herinneringen op te halen. Ook zij-instromers van andere afdelingen ontvangen een uitnodiging voor deze wandeling. Wij zorgen voor een paar biologische momenten, iets eet- en drinkbaars onderweg. Voor vragen en aanmelden (kan nog net) mail naar aanmelden-ledenactiviteit@ivn-apeldoorn.nl >> [Lees meer](#) (Cathrien Oskamp en Yvonne Zwikker)

Bomencursus 2018

Zowel in de stad als daarbuiten zijn bomen beeldbepalend. Bomen verfraaien niet alleen onze omgeving, maar zijn ook van wezenlijk belang voor onze gezondheid, voor onze leefomgeving, klimaatbeheersing en voor die van grote aantallen dieren en planten om ons heen.

In deze cursus besteden we aandacht aan hoe bomen groeien en kunnen overleven, en het bos op de Veluwe bodem. Je maakt kennis met de meest voorkomende soorten in onze omgeving door de seizoenen heen. In de excursies staan wetenswaardigheden over bomen in stadsparken en bomen in bosverband centraal, maar het gaat evenzeer om het genieten van bomen. >> [Lees meer](#)

Groencursus najaar 2018: Maak nader kennis met de natuur op de Veluwe

Het Veluwe landschap is een uniek gebied met een eigen levensverhaal. Bij het thema Ontstaan van de Veluwe, duiken we in de rijke geschiedenis van dit bijzondere landschap. Een ogenschijnlijk droog landschap waarin desondanks veel water is opgeslagen. Via Beken en sprengen wordt dat water zichtbaar met een eigen cultuurhistorie en milieudynamiek. De Veluwe is niet alleen een leefgebied voor de mens, maar ook voor specifieke Zoogdieren. De schoonheid van Paddenstoelen verrast ons altijd weer in het najaar, ook hun nut verdient aandacht. Met het belichten van Bos, heide en zandverstuivingen wordt het beeld van de Veluwe compleet.

Deze cursus biedt een optimale kans om de mooie natuur in eigen omgeving beter te leren kennen! >> [Lees meer](#)

IVN Ledendag 2018

Op 6 oktober 2018 vindt de IVN Ledendag plaats in Nijmegen. Nijmegen is verkozen tot European Green Capital 2018. Een jaar lang is het de duurzame hoofdstad van Europa. Een prachtige plek om de ledendag van de landelijke vereniging IVN Natuureducatie te organiseren. Het plenaire ochtendprogramma vindt plaats in het historische Concertgebouw de Vereeniging. Na de lunch kun je aansluiten bij verschillende activiteiten en workshops. Van een excursie door het iconische Kronenburgerpark tot een bezoek aan de Bastei, het spiksplinternieuwe centrum voor natuur en cultuurhistorie. De hele dag staat in het teken van Natuur en Cultuurhistorie. >> [Lees meer](#)

Wolven en slakken op de Veluwe

De Nationale Archeologiedagen op 12, 13 en 14 oktober worden in Apeldoorn en Epe gehouden met een gezamenlijk thema: de vroegmiddeleeuwse ijzerwinning op de Veluwe. Nieuwe ontwikkelingen en experimenten met pas gevonden klapperstenen brengen diverse organisaties uit de twee gemeenten samen in een programma over ijzer en ijzerwinning.

Oktober lijkt ver weg, maar de voorbereidingen vinden al plaats vanaf 25 augustus en een ieder kan het proces van het winnen van ijzer zoals dat in de middeleeuwen plaatsvond volgen: van klappersteen tot wolf en slak.

Maak het mee en bekijk op drie zaterdagen de ijzerwinners aan het werk bij Veluws museum Hagedoorns Plaats in Epe: op zaterdag 25 augustus tijdens de eerste bouw van de leemoven en het voorbereiden van de klappersteen, op zaterdag 22 september tijdens de afbouw van de oven en het smeden van een brok ruw ijzer (wolf) en op zaterdag 13 oktober tijdens het stoken van de oven; telkens van 11 tot 17 uur.

>> [Lees meer](#)

Wie doet er mee??

Helpende handen gevraagd voor de kleine heivlinder

De aanhoudende droogte kan grote negatieve gevolgen hebben voor vlinders, met name die van de heide. De heide is dor en droog en veel struikheideplanten bloeien helemaal niet met als gevolg dat vlinders uit het gebied wegtrekken op zoek naar nectar. De Vlinderstichting probeert door middel van een noodoperatie de zeldzame kleine heivlinder, die nog maar op één locatie in Nederland voorkomt, te behouden.

In het leefgebied op het Kootwijkerzand zijn speciekuipen met bloeiende nectarplanten geplaatst in de hoop dat de vlinders daarop gaan drinken en niet uit het terrein wegtrekken. Deze 'nectarkroegen' zullen er 3 tot 4 weken blijven staan en worden dan weer verwijderd. De Vlinderstichting wil graag dat er elke dag even iemand langs gaat om water te geven (er staat een grote tank op het Kootwijkerzand) en om te kijken welke vlinders er gebruik van maken en welke plantensoort ze gebruiken. **Oproep:** zijn er mensen die hierbij willen helpen? Ook als je maar één dag een paar uurtjes kunt is dat al nuttig. Reageren kan naar Kars Veling, kars.veling@vlinderstichting.nl. Wacht niet te lang met reageren, want de tijd dringt. [>> Meer informatie](#)

Tien dagen tuinvlinders tellen!

Al tien jaar lang is er in het eerste weekend van augustus de tuinvlindertelling. Duizenden mensen tellen een kwartiertje de vlinders die ze in hun tuin tegenkomen. Dit jaar is de tuinvlindertelling, vanwege die tiende keer, extra feestelijk en extra lang, een TuinvlinderTelTiendaagse. De Vlinderstichting roept iedereen op om mee te tellen in de tuin. Doe je ook (weer) mee? Voor alle informatie over de telling en meer tuintips kijk op Vlindermee.nl.

Medewerkers gezocht voor Living History optreden op het Herenhul

Op zaterdag 25 augustus en/of op zaterdag 1 september wordt op het Herenhul ten zuiden van Ugchelen een korte wandeling, presentatie en verbeelding van een rechtzitting op het Herenhul gehouden door het Erfgoedplatform Apeldoorn (waar ook IVN in participeert) m.m.v. Het Geldersch Landschap & Kasteelen, het Vertelgenootschap en de toneelvereniging Ernst en Luim uit Ugchelen. Er worden nog vrijwilligers gevraagd voor allerlei hand- en spandiensten. Aanmelden kan via ivnextra@ivn-apeldoorn.nl [>> Lees meer](#)

Informatieve suppoosten gezocht voor Open Monumenten Dagen

Op 7 en 8 september organiseert IVN Apeldoorn een korte route langs informatiebordjes bij de Noorse Huizen op het landgoed Bruggelen ten zuiden van Ugchelen. We zoeken nog wat IVN en/of KNNV leden om publiek te verwelkomen en te informeren. Je hoeft niet de hele dag aanwezig te zijn, een deel kan ook.

Wil je meedoen? Laat het even weten (en ook wanneer) aan Hans Hogenbirk (ivnextra@ivn-apeldoorn.nl).

Vrijwilligers gezocht voor IVN Natuurdag 14 oktober 2018

IVN Apeldoorn bestaat 70 jaar en daarom organiseren we op zondag 14 oktober een feestelijke dag met allerlei natuuractiviteiten voor de inwoners van Apeldoorn en omstreken! Noteer die dag dus alvast in je agenda.

De IVN werkgroep Woudhuis heeft inmiddels al de nodige voorbereidingen getroffen, maar om die dag zelf alles in goede banen te kunnen leiden hebben we ondersteuning nodig. Vind jij het leuk om die dag mee te werken, laat het dan weten aan Chantal Meijerink (meijec@xs4all.nl). Uiteraard zijn KNNV leden ook van harte welkom, ook om mee te werken.

Samen maken we er een leuke en leerzame dag van!

[>> Lees meer over het programma van de Natuurdag](#)

Gezocht: Leden voor de werkgroep Routes

Hou je van wandelen of fietsen? Dan is dit de vacature voor jou. IVN-Apeldoorn heeft een behoorlijk aantal wandel- en fietsroutes. Daarvan is uiteraard de route beschreven, maar ook informatie over de natuur langs de route. De werkgroep Routes onderhoudt de routes, maar kan ook aan de slag om nieuwe routes te maken en te publiceren. Nu ook via een nog uit te brengen IVN route app. En alle nieuwe ideeën zijn welkom natuurlijk.

Vind je het leuk om - samen met anderen - deel te nemen aan deze werkgroep? Meld je aan via routes@ivn-apeldoorn.nl

Naast het maken van een aantrekkelijke route is het toevoegen van wat natuurinformatie natuurlijk ook van belang. Als je die (nog) niet hebt, is dat geen enkel bezwaar, want er zijn genoeg IVN leden die deze kennis wel hebben en toe kunnen voegen. Al doende doe je vast meer kennis op.

[>> Lees meer bij de vacatures](#)

Interview de Stentor voor werving schoolgidsen in Epe

Recent hebben Ten Gevers en Marieke Spreij een interview gehad met de Stentor (Editie Epe). Invalshoek was de schoolgidsen die we voor Epe-Vaassen zoeken. Was een leuk gesprek met foto's. Doel was de werving van schoolgidsen voor een nieuwe werkgroep in Epe. Uiteraard kunnen alle IVN leden die in Apeldoorn wonen ook meedoen.

[>> Lees meer](#)

[>> Bekijk meer vacatures](#)

Ander nieuws en activiteiten

IVN Bereikmeting 2017

De bereikmeting geeft een overzicht over hoe de vereniging IVN in 2017 invulling heeft gegeven aan haar doel 'verbinden van mens en natuur'. Het geeft een mooi inkijkje in de rijkheid en diversiteit van de activiteiten die de afdelingen met behulp van hun vrijwilligers organiseren. Cijfers in deze rapportage gaan alleen over de vereniging. Hoewel IVN-Apeldoorn niet specifiek zichtbaar is in de landelijke cijfers, is het bereik van de Scharrelkids, cursussen en communicatie boven gemiddeld. [>> Lees meer](#)

Slootjesdagen voor scholen in Apeldoorn!

Laarzen aan, schepnetten, bakken, zoekkaarten en loeppotten mee... aan de slag! De kinderen stonden te popelen en konden niet wachten om te ontdekken wat er leeft in het water.

Basisscholen kregen begin van het jaar een mailing om in te schrijven op de Slootjesdagen en ook dit jaar liep het storm. Twintig groepen, ruim 530 leerlingen uit de groepen 3 t/m 8, hun leerkrachten en een groot aantal ouders, namen enthousiast deel aan de wateractiviteiten. Dit jaar in Zuidbroek en het Matenpark. Voor de kinderen altijd weer spannend: je net voorzichtig omkeren in de bak met water en dan watervlooien, mijten, 'botenmannetjes', schorpioenen van klein tot groot, larven van libellen en het meest fascinerende voor veel kinderen: een echte bloedzuiger waarvan je niet zeker weet of ie gevaarlijk is. Kikkertjes: o, wat lief! En af en toe per ongeluk een 'waterspin' die toch liever 'landspin' wil blijven.

Tijdens de nabespreking wordt uitgewisseld wat er zoal gevangen is en wat de kenmerken van al die verschillende beestjes zijn. Dan blijkt hoe betrokken de kinderen zijn.

En tot slot alles weer voorzichtig het water in. Mee naar huis? Nee, joh, dat kan niet.

Allemaal een button en terug naar school. Er is voldoende om in de klas over na te praten bijvoorbeeld over die libel die voorbij vloog en die larve in het water.

Liever niet samen in een tentje

'Voor mijn man langs gaat een grote slang,' riep ze door haar mobiel terwijl ze op de camping bij haar tent stond. Ze belde met een juffrouw van de ANWB vanwege een verontrustend lampje in de auto. Deze uitroep bereikte haar man niet. Zijn gehoor was niet meer wat het geweest was. De juffrouw van de ANWB antwoordde giechelend: 'Naar die camping ga ik dus nooit.' Zoals dat met slangen gaat zijn ze binnen de kortste keren glijdend verdwenen.

's Avonds aan de koffie op de Sloveense camping tijdens een KNNV-kamp vertelde ze het verhaal. 'En waar ging die slang naar toe?' informeerde een van de andere tentbewoners? Ze keek mij glimlachend aan en zei: 'Naar jullie tent en hij was zeker een meter.' Die avond hebben we voor het slapen gaan alles in en om de tent opgetild. Ze kunnen mooi en boeiend zijn, maar toch liever niet samen in een tentje. Niemand heeft een foto van het dier kunnen maken. Een paar dagen later vond ik een afgeworpen slangenhuid op een pad vlakbij de camping. Een beter bewijs kan men zich niet wensen. Mijn schoonzoon stelde voor er een tasje van te laten maken. (tekst en foto Yvonne Zwikker)

[>> Lees meer artikelen](#)

Omgevingsvisie: naar een gaaf Gelderland!

Tot 19 augustus kunt u uw mening geven over de Omgevingsvisie Gaaf Gelderland. Hoe houden we Gelderland Gaaf bij alle uitdagingen die op ons afkomen: energietransitie, klimaatadaptatie, circulaire economie, biodiversiteit, bereikbaarheid, economisch vestigingsklimaat, woon- en leefklimaat? De omgevingsvisie is het kader voor het omgevingsbeleid van de provincie, gemeenten en waterschappen. [>> Naar de omgevingsvisie](#)

Natuurnieuws

Hoeveel muggenoverlast ervaar jij momenteel?

Wat is de invloed van de hete en droge weersomstandigheden op het aantal muggen? Help mee met het Muggenradaronderzoek door via Muggenradar.nl te melden welke mate van muggenoverlast je momenteel ervaart. De opties zijn 'Geen overlast', 'Een beetje overlast', 'Veel overlast' en 'Heel veel overlast'.

[Meld mate van muggenoverlast via Muggenradar.nl](http://Muggenradar.nl)

De mussen vallen van het dak

Warm weer en vogels: gaat dat wel samen? Vogels kunnen niet, zoals mensen, zweten om af te koelen. Honden en katten zweten trouwens ook niet, eigenlijk zijn vooral mensen uitzonderlijk aangepast aan de warmte. Sommige vogels kunnen op onverwachte manieren last hebben van het warme weer.

[Bekijk de top-5 van uitdagingen én oplossingen voor vogels.](#)

(bron: [Vogelbescherming Nederland](#))

Vogels hebben nu extra behoefte aan water: een waterschaal in de tuin biedt uitkomst

Door de droogte en zeer hoge temperaturen hebben vogels extra behoefte aan water. Waterschalen in de tuin zijn ideaal voor vogels. Enkele tips: Zet ze niet pal in de zon. Plaats hem op ongeveer 2 meter van bomen en struiken. Doe er niet te veel water in. Zorg dat hij continu gevuld is. Plaats hem laag bij de grond of indien er katten zijn op 1 meter hoog. Maak hem regelmatig schoon.

Droogte effecten

Niet alleen veel bomen, maar ook gemeentelijke plantsoenen, zeker pas aangelegde plantsoenen krijgen in deze periode wekelijks water. Gezien de droogte is grasmaaien niet nodig, maar deze klus is daarvoor in de plaats gekomen. Gunstige bijkomstigheid is de grote afname van het aantal teken. Opvallend aan platanen is het loslaten van lappen schors als reactie op de weersomstandigheden.

Colofon, Contactadressen en afdelingsbladen

ivn natuur
educatie
Apeldoorn

Contactpersonen: [IVN contacten](#)
Afdelingsbladen: IVN Apeldoorn:
[Groenvoer](#)

KNNV contacten
KNNV-Apeldoorn: [De vier](#)
[Jaargetijden](#)
KNNV Epe/Heerde: [Natuurklanken](#)

IVN webwinkel: Met de kortingscode IVN-LID-1202 krijg je 10% korting in de [IVN webwinkel](#)

Natuurboeken: In [De vier jaargetijden](#) vind je zowel nieuwe als 'oude boeken service'.

Redactie: Hans Hogenbirk (nieuwsbrief@ivn-apeldoorn.nl)

De nieuwsbrief niet meer ontvangen?

Mail naar: IVN Apeldoorn: ledenadministratie@ivn-apeldoorn.nl of

KNNV Apeldoorn: ledenadministratie@apeldoorn.knnv.nl

